

Almanacfa

För Året

Efter Gräfaren EHRNSTJÖRD Södelse
1793.

Till GÖTHEBORGS Horizont,
Eller 57 grad. 42 min. Pol-högd, och $24\frac{1}{2}$ sids
min. Meridian skilnad Wäster om Stock-
holms Observatorium.

Efter Kungl. Maj:ts Mådigste Stads-
gånde, utgifven

Af Dessa Wetenskaps-Academie.

Mån - förm.
d. 25 Febr.

Sol - förm.
d. 5 Sept.

STOCKHOLM,

Tryckt hos. JOHAN PEHR LINDE.

Eremparet säljes hafstadt och kuret sät i Skilling Ex.

Fortsättning af framl. Professoren och Rid-
daren J. G. Wallerii beldnte Swar, up-
på Kal. Wet. Academiens Fråga, angå-
ende Åkerjordarternas skilljemärken och
förbättring genom tjenlig blandning*).

Hvad Sand-myllen beträffar, bör man i deß bruk
och förbättring räta sig efter deß stijaktiga
Natur och Blandning.

Djup Sand-mylla är altid så god, om icke hättre, än
sjelfwa Myllan, i det denna äger mera stadga och sta-
dighet af den inblandade Sanden. Ligger hon på Sand
eller Mo-botten, bör hon ej köras djupt, men har
hon Ler-botten, är det förmonlikt att köra denna
jord djupt; men att osta köra henne är icke nyttigt.

Hon förbättras särkare med Vera, som är mer ky-
lande, än med Ler-märgel, till några hundrade las
på Tunn-landet, som väl ublandas och nedköres,
hvar till och någon Kärr-mylla kan med fördel till-
blandas.

Grund Sand-mylla får ej osta köras, icke heller
djupt, så framt icke någon Ler-bådd funde råkas på
djw.

*) Se det föregående i de 7 sist förfutna årens Al-
manackor till Götheborgs Horizont.

djupet. Efter första körningen, sedan hon några weckor
fått vädras, bör hon igenväntas, att förekomma
widare utdunstning, samt att bewara det hon af
Lusten fått inhämta. Ogräs utrotas med Harsiven.
Sladdning är oödig.

Att winna behörig stadga och kyla, behöfwer den-
na grunda Sand-mylla betäckas med Ler, till $\frac{1}{4}$ alns
högd, samt blandas med någon Måka till 40 a 50
las på Tunn-landet, som nog wankar i Slogs-
byggden. Dock bör härvid märkas, att man bör råt-
ta sig efter den proportion, som är imellan Sanden
och Myllan i Åkren. Ju mer Sand, desto mer
brännande är jorden, och desto mer Lera och Måka
behöfwer Åkren. Denna tillblandning utsprides och
nedköres liksom gödsel, såsom förut påmint är. —
Om denna tillblandning ömgöres, kan fulligen den-
na magra jord förwandlas till mer bördighet, i syn-
nerhet om hon tillika med någon kylande Kärr-jord
uppfriksas. Ler-märgel, churu mindre kylande än Ler-
ran, kan dock på denna grunda Sand-mylla åsven
med fördel nyttjas, i synnerhet om hon blandas med
Måka. I stället för Lodugårds-gödsel, kan dock Dif-
tort och sandfri Backe-tors bruks, åsven Spän-jord,
hvilket allt förminstar fulligen proportion imellan
Sanden och Myllan.

Kärr-jord, om den på något ställe finnes till Åker-jord upptagen, bör handteras efter som Åfwen befinnes.är det en Ler-botten, bör denna Åker-jord ej allenaft djupt kringdikas, utan åfwen i smärre Åkrar eller sycken sönderdelas, alla till ett djupt afloppsdike ledande. — Hon bör och djupt föras, 3 a 4 gånger årligen, men ingalunda våtjas, på det all översködig kylande våtka må fritt få utdunsta, ehuru inapt ändå någon kan våga få höst-säd på denna jord. Men ligger Kärr-jorden på Sand-botten, bör föruingen derefter rättas, grundare eller djupare, efter mat-jordens sörre eller mindre mägtighet, och kunna då 2 högst 3 föruningar göra fullst.

Gatet är tjenligare till Kärr-jordens förbättring, än gammalt Mur-bruk, om det kan finnas, hvarigenom jordens både syra och kyla till det måsta förbättras, samt jorden förlorar sin myckna uppstävning och våta. I stället för Murbruk, kan och Affa med god fördel nyttjas. Grof Sand eller Grus gör väl för sig sjelf på denna jord godt gagn, i det han våtrarier, samt trycker och städgar h-nne, men i synnerhet om han tillika blandas med Ler-märgel, hvarigenom det samma winnes som af Murbruk. — Kolstybbe kan också nyttjas på denna jord, efter berättelse, men ingen städga, kan det åstadkomma, väl insupa översködig våtka.

Ler-jord är den allmännaeste Åker-jord på slätten, svår och tung att bruka. Hon födrar djup föruing, därest hon icke ligger på sand-botten, då hon något grundare kan föras, att ei Sanden räkfas; födrar och till det minsta tre, ja underslundom syra föruningar, så wida ren Lera aldrig kan i första föruingen bli sönderdelad, som en Åker-jord bör, vara; och som hon snart hårdnar, bör hon strax efter Trädntingen eller första föruninger, andra gången föras och snedas. Försunnas det, plågar fällan, så tidigt som kan behöwas, så mycken våta manka om våren, ott hon andra gången kan föras. — Sedan hon blisvit förd och snedad, bör hon ligga några veckor örör, med öppna färnor, att emottaga de Nåringssännen, som lusten meddelar, men sedermore bör hon jämnas, antingen med Sladd eller Harf, hvarigenom den förmön winnes, att kolorna sönderkrossas, och Åker-jorden blir bequämare, att jämt emottaga och behålla Någnvatten, och således snarare fördig till föruing. — Ler-åkra fördernas mycket, om has föres i otid antingen för blöt eller för torr, ty i bågge håndeförna bliswer jorden osäkert sönderdelad. Mångårig årfarenhet intygar, att det är längt bättre och säkrare, att lenina denna jord någon tid örör, än att föra henne i otid, då hon ej redar sig. Men om

af två onda ett skal nödvändigt väljas, är det bättre och säkrare, att köra henne för torr än för blöt, ty de torra körna sänder smälta i väderet, och bli swa mörta, men de blöta hirdna. Det kostar åtminstone två till tre dubbelt arbete och besvär, att få en illa och för blöt förd åker till räta, det har jag försökt. Om höst plöjning på Ler jord kan något båta, vel sig icke; men det vet jag, att efter höstplöjning blifwer Ler-mylla nästan svårare och tyngre att bruka om Våren, och senare färdig till förring,

Hvilkas tillblandningar för Ler-jorden kunna vara klenligast, är lätt af des bestaffenhet att dömma, nämligen sådana som förminsta des seghet och hårdhet, samt något näraade åmen kunna meddela, det hon i sig sjef icke innehafwer. Bågge dese förmöner finnas i Dike och Backe-torf, samt annor Torf-jord och Kärr-mylla åsven som Måsor och Myr-tusvor, tillredde såsom förut är nämndt. Gammal Halm är åsven på Ler-jorden mångfaldigt nyttig, så väl som Spän-jord. Härigenom, då sådana tillblandningar continueras, förwandlas Leran med tiden till Ler-mylla. Af Mårgel-sorterne gör Sand-mårgel bästa gagnet, dernäst Ralk och Skal-mårgel, i synnerhet om åkren är drungen och sur, men de böra blandas med någondera af de nyföddna

de sorterna af Torf, Halm och Spän-jord, till hvart annat Lash och sparsamt nyttjas. Af dessa tillblandningar blir Leran omsider förwandlad till Mårgel-mylla. Hvad Ralk, Byk-aska eller annan utlades Rad Åska angår, åsven Mur-bruk, är vid deras Bruk detjänta att påminna, som vid Ralk och Skal-mårgel mylls fö ut saat är, att de hafwa mycken nycka hässt i drungen Åker-lera, men böra dock blandas med någondera af de närande åmen eller med litet gödsel, om de skola göra fullst gagn. Af sådan tillblandning blir Leran åsven Mårgel-artistig. Sot kan på ingen Åker-jord med förra fördel brukas än i Ler-åker, emedan det ej olle ost meddelar närande åmen, utan dock förtagar och bryter Åker-syran på kalla och våta åkrar. Den som deraf kan hafwa tillgång, behöfver därjämte ej annan tillblandning än grof Sand. Många berömma Sand och Klippe i Ler-åkrar; det kan ej nekas, att Sanden gör godt gagn att bryta synheten och segheten, ty vi finne rá Tegelsten utsläß för fria Lustens märkningar snart nog sänderdelas, men mer kan dock icke Sanden göra. Skall någon Sand brukas, bör den vara grof och sparsamt nyttjas, så at Leran kan behålla den stadighet, som är anförd. Men af sådan sandblandning kan ej

ennat årnås, än en Sandbländad Ler, som fö-
ga förmöner äger framför rena Leran; ty Åkren blir
väl därav mer lättbruksad, men ingalunda gifwer
han därför ymnigare och sridare såd. Bör dock
vara Ler-grund, om någon sand skall bruksa, och
Åkren tillika meddelas tillräcklig gödning, antingen
af de här förut nämnde Umnien, eller af Ladugår-
den; desutom här en lössare jord mindre såd, än en
sladigare, som kan bewara den mest hon inne-
befver.

